COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 6.10.2025
COM(2025) 623 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

privind punerea în aplicare a facilității de împrumut pentru sectorul public din cadrul Mecanismului pentru o tranziție justă pentru 2025, astfel cum se prevede la articolul 16 din Regulamentul (UE) 2021/1229

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

privind punerea în aplicare a facilității de împrumut pentru sectorul public din cadrul Mecanismului pentru o tranziție justă pentru 2025, astfel cum se prevede la articolul 16 din Regulamentul (UE) 2021/1229

1. INTRODUCERE, SCOPUL ȘI DOMENIUL DE APLICARE AL PREZENTULUI RAPORT

În decembrie 2019, Comisia Europeană a adoptat Pactul verde european pentru Uniunea Europeană și cetățenii săi[1], în cadrul căruia se reiterează angajamentul Comisiei de a aborda provocările legate de climă și de mediu și se subliniază necesitatea unei tranziții realizate într-un mod echitabil și favorabil incluziunii.

În ianuarie 2020, Comisia a anunțat Mecanismul pentru o tranziție justă, ca parte a Planului de investiții al Pactului verde european[2], pentru a se asigura că nicio persoană și nicio regiune nu sunt lăsate în urmă în tranziția către o economie neutră din punct de vedere climatic. Obiectivul principal al mecanismului este de a oferi sprijin regiunilor și persoanelor celor mai afectate și de a le ajuta să atenueze costurile socioeconomice ale tranziției. Mecanismul pentru o tranziție justă este format din trei piloni: 1) Fondul pentru o tranziție justă, 2) o schemă specifică pentru o tranziție justă în cadrul Programului InvestEU, 3) facilitatea de împrumut pentru sectorul public (FISP sau „facilitatea”).

Acest al patrulea[3] raport anual de implementare, elaborat în conformitate cu articolul 16 alineatul (3)[4] din Regulamentul (UE) 2021/1229[5] (denumit în continuare „Regulamentul FISP”), se axează pe al treilea pilon. Scopul său este de a furniza informații cu privire la progresele înregistrate până în prezent în punerea în aplicare a FISP.

Prezentul raport este cumulativ de la începerea punerii în aplicare a FISP până la 31 iulie 2025. Perioada rămasă din anul 2025 va fi abordată în următorul raport în conformitate cu obligațiile de raportare privind FISP (a se vedea detaliile din secțiunea 1.2). Prezentul raport utilizează analizele și concluziile evaluării intermediare ample a FISP, care sunt prezentate în secțiunea 3.

Raportul oferă informații cu privire la (i) rezultatele primei cereri de propuneri din cadrul FISP pentru cele nouă termene de transmitere a propunerilor, inclusiv a propunerilor de proiecte potențiale, (ii) activitățile de asistență tehnică, (iii) activitățile de comunicare, (iv) progresele înregistrate, inclusiv provocările și punctele forte ale FISP și (v) etapele următoare.

În temeiul articolului 17 din Regulamentul FISP, se efectuează o evaluare intermediară a FISP și se transmite Parlamentului European și Consiliului un raport detaliat separat privind evaluarea intermediară respectivă.

---

1 Comunicarea Comisiei – Pactul verde european, COM(2019) 640 final, 11.12.2019.

2 Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – Planul de investiții pentru o Europă durabilă – Planul de investiții din cadrul Pactului ecologic european – COM(2020) 21 final, 14.1.2020.

3 Primul raport privind punerea în aplicare a fost prezentat Parlamentului European și Consiliului la 7 februarie 2023, al doilea raport la 21 noiembrie 2023 și al treilea raport la 30 septembrie 2024.

4 În conformitate cu articolul 16 alineatul (3) din Regulamentul FISP, „*[p]ână la data de 31 octombrie a fiecărui an calendaristic, începând cu 2022, Comisia prezintă un raport privind punerea în aplicare a facilității. Respectivul raport furnizează informații cu privire la nivelul de punere în aplicare a facilității în ceea ce privește obiectivele, condițiile și indicatorii săi de performanță*.”

5 Regulamentul (UE) 2021/1229 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 iulie 2021 privind facilitatea de împrumut pentru sectorul public din cadrul Mecanismului pentru o tranziție justă (JO L 274, 30.7.2021).

1.1. Cadrul juridic și bugetar al facilității de împrumut pentru sectorul public din cadrul Mecanismului pentru o tranziție justă

FISP a fost instituită prin Regulamentul (UE) 2021/1229 din 14 iulie 2021.

Obiectivul general al FISP este acela de a răspunde provocărilor sociale, economice și de mediu grave generate de tranziția către obiectivele climatice și energetice ale Uniunii pentru 2030 și către obiectivul Uniunii privind neutralitatea climatică până cel târziu în 2050, stabilite în Regulamentul (UE) 2021/1119[6], în beneficiul teritoriilor Uniunii identificate în planurile teritoriale pentru o tranziție justă (PTTJ)[7].

Obiectivul specific al FISP este de a mobiliza investițiile din sectorul public care răspund nevoilor de dezvoltare ale teritoriilor identificate în PTTJ. Această mobilizare se realizează prin facilitarea finanțării proiectelor care nu generează un flux suficient de venituri pentru a acoperi costurile investiției, evitându-se astfel excluderea sprijinului potențial și a investițiilor din resurse alternative.

Sprijinul este disponibil pentru o gamă largă de investiții. FISP poate sprijini investiții în energia din surse regenerabile și în mobilitatea verde și durabilă, promovarea hidrogenului verde, rețelele de termoficare eficiente, cercetarea publică, digitalizarea, infrastructura de mediu pentru gestionarea inteligentă a deșeurilor și a apei, precum și inițiativele în domeniul sănătății publice. FISP poate să sprijine, de asemenea, energia durabilă, eficiența energetică și măsurile de integrare, inclusiv renovarea și transformarea clădirilor, reînnoirea și regenerarea urbană, tranziția către o economie circulară, refacerea terenurilor și a ecosistemelor și decontaminarea – ținând seama de principiul „poluatorul plătește” –, biodiversitatea, precum și perfecționarea și recalificarea, formarea profesională și infrastructura socială, inclusiv unitățile de îngrijire și locuințele sociale[8].

Regulamentul FISP prevede un buget maxim total de 1,525 miliarde EUR reprezentând sprijin din partea Uniunii pentru componenta de grant a FISP (inclusiv asistență tehnică și consultanță). În februarie 2024, Parlamentul European a aprobat, iar Consiliul a convenit în unanimitate asupra revizuirii la jumătatea perioadei a plafoanelor de cheltuieli din cadrul financiar multianual (CFM), ceea ce a condus la reducerea bugetului FISP cu 150 de milioane EUR. După aceste redistribuiri, bugetul maxim disponibil pentru FISP este de 1,375 miliarde EUR.

În cadrul FISP, împrumuturile acordate de Banca Europeană de Investiții (BEI) în calitate de partener financiar sunt combinate cu granturi acordate de Uniune pentru sprijinirea cu resurse a proiectelor prezentate de entitățile din sectorul public în urma unei cereri de propuneri. BEI va furniza până la 7 miliarde EUR pentru componenta de împrumut a FISP. BEI oferă trei tipuri de împrumuturi în cadrul FISP: împrumuturi pentru investiții (proiecte de sine stătătoare finanțate direct de BEI), împrumuturi-cadru (denumite și scheme de împrumut, prin care se finanțează direct un set de proiecte prestabilite) și împrumuturi intermediate prin care se finanțează proiecte mai mici prin intermediarii financiari ai BEI.

Componenta de grant ia forma unei finanțări care nu este legată de costuri, iar valoarea sa este stabilită ca procent din împrumut. Acest procent se ridică la 15 % sau la 25 % în cazul în care proiectul este situat într-o regiune mai puțin dezvoltată[9]. În consecință, acordarea unui grant depinde de finanțarea aprobată de BEI sau de intermediarii săi financiari[10]. Prima cerere de propuneri pentru

---

6 Regulamentul (UE) 2021/1119 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 iunie 2021 de instituire a cadrului pentru realizarea neutralității climatice și de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 401/2009 și (UE) 2018/1999 („Legea europeană a climei”) (JO L 243, 9.7.2021).

7 Astfel cum sunt definite la articolul 11 din Regulamentul (UE) 2021/1056 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 de instituire a Fondului pentru o tranziție justă (JO L 231, 30.6.2021).

8 A se vedea considerentul 6 din Regulamentul FISP.

9 A se vedea articolul 11 din Regulamentul FISP.

10 Articolul 18 din modelul de acord de grant aferent Mecanismului pentru o tranziție justă, disponibil pe portalul de finanțare și licitații (europa.eu).

granturi, deschisă până la sfârșitul anului 2025, împarte bugetul disponibil în cote naționale, pe baza proporțiilor alocărilor din Fondul pentru o tranziție justă („FTJ”). A doua cerere de propuneri, care acoperă perioada 2026-2027, va grupa alocările naționale neutilizate.

Pe lângă BEI, Comisia colaborează îndeaproape cu Agenția Executivă Europeană pentru Climă, Infrastructură și Mediu (CINEA) în ceea ce privește punerea în aplicare a FISP. CINEA este responsabilă pentru aspectele bugetare, juridice, financiare și operaționale ale punerii în aplicare a granturilor, în timp ce Comisia rămâne pe deplin responsabilă pentru toate aspectele de politică.

2. PUNEREA ÎN APLICARE A FISP

2.1. Rezultatele primei cereri de propuneri din cadrul FISP după nouă termene de transmitere a propunerilor

De la data publicării ultimului raport de punere în aplicare a FISP, au trecut trei termene de depunere a cererilor de propuneri. Unsprezece propuneri eligibile au fost transmise în aceste trei termene, iar comitetul de evaluare a selectat opt dintre ele pentru finanțare. Semnarea acordului de împrumut este în curs pentru majoritatea acestor proiecte[11]. Propunerile transmise reprezintă un total estimat de 96 de milioane EUR sub formă de granturi solicitate Comisiei și de aproximativ 658 de milioane EUR sub formă de împrumuturi din partea BEI[12]. În plus, o propunere a fost inadmisibilă, iar trei propuneri din partea Cehiei, Letoniei și Irlandei nu au fost selectate pentru finanțare deoarece nu au reușit să obțină punctajul minim necesar prevăzut în criteriile de atribuire.

În total, de la lansarea primei cereri de propuneri din cadrul FISP[13] la 19 iulie 2022, au fost transmise în total 49 de propuneri, dintre care 32 au fost declarate eligibile, iar 24 dintre acestea au fost selectate pentru finanțare de către comitetul de evaluare. Rezultatele fiecărei date-limită a cererii de propuneri sunt prezentate în anexa I. Potrivit informațiilor furnizate în cadrul cererilor selectate pentru finanțare și al acordurilor de grant, acestea reprezintă granturi din partea Comisiei cu o valoare estimată de 225 de milioane EUR și împrumuturi din partea BEI cu o valoare estimată de 1,83 miliarde EUR[14]. La momentul elaborării prezentului raport, sunt semnate zece acorduri de grant în cadrul FISP (a se vedea mai multe detalii în secțiunea 2.2), 3 acorduri de grant au fost anulate[15], 12 acorduri de grant sunt suspendate în așteptarea aprobării împrumutului și o propunere a fost retrasă după selecție.

Pachetele financiare naționale pentru Franța, Spania și Suedia au fost utilizate integral sau aproape integral. Solicitanții din aceste state membre vor putea transmite din nou propuneri pentru sprijin în cadrul FISP atunci când va fi lansată a doua cerere de propuneri din cadrul FISP în toamna anului 2025. Primul termen de transmitere a propunerilor va fi în ianuarie 2026.

---

11 Solicitanții transmit separat cereri de împrumut către BEI/intermediarul financiar; prin urmare, procesul de depunere a cererilor de împrumut se desfășoară în paralel cu cel de depunere a cererii de grant. Semnarea acordului de grant este condiționată de aprobarea împrumutului. A se vedea mai multe detalii în documentul privind cererea de propuneri din cadrul FISP: call-fiche_jtm-2022-2025-pslf_en.pdf (europa.eu)

12 Suma nu acoperă propunerile incluse pe lista de rezervă.

13 https://cinea.ec.europa.eu/funding-opportunities/calls-proposals/just-transition-mechanism-public-sector-loan-facility-call-proposals_en.

14 Suma nu acoperă propunerile incluse pe lista de rezervă.

15 La cererea solicitanților sau pentru că nu a fost obținut un împrumut din partea BEI.

Figura 1 Cotele naționale (rezervate până la 31 decembrie 2025) și consumul acestora în funcție de granturile acordate sau în curs de evaluare[16]

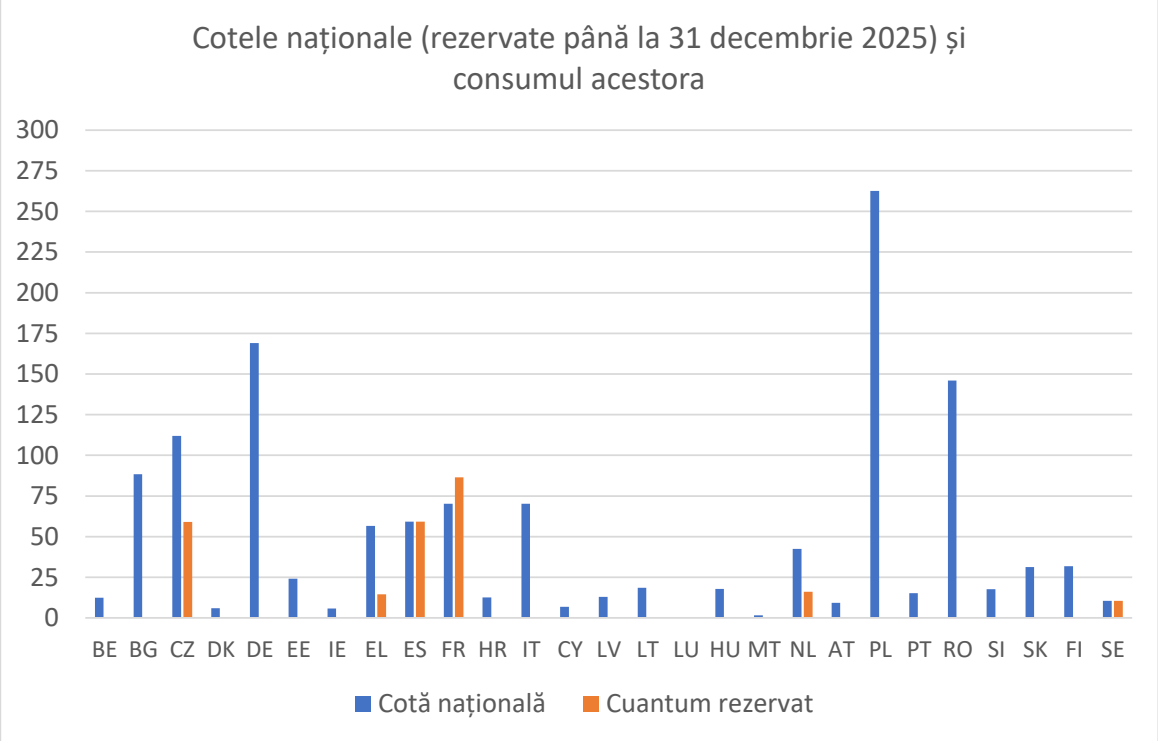

2.2. Proiecte finanțate prin intermediul FISP

Propunerile de proiecte selectate până în prezent pentru finanțare de către comitetul de evaluare privind FISP acoperă sectoare precum eficiența energetică, cultura, locuințele sociale, asistența medicală, infrastructura de transport durabil, încălzirea și răcirea centralizate sau reînnoirea și regenerarea urbană. O listă detaliată a proiectelor finanțate până în prezent poate fi găsită în anexa 2. În ceea ce privește tipul de împrumut corespunzător celor zece acorduri de grant semnate, șapte dintre proiecte sunt împrumuturi pentru investiții de sine stătătoare, iar două se bazează pe o schemă de împrumut. În iunie 2025, a fost semnat primul acord de grant pentru un împrumut intermediat acordat din resursele BEI de către Banca Națională de Dezvoltare din Cehia.

Regulamentul FISP prevede obligația Comisiei de a raporta cu privire la următorii indicatori-cheie de performanță (ICP): reducerea emisiilor de CO_2, a numărului de locuri de muncă create și a numărului de persoane care au beneficiat de pe urma finanțării. Pe baza informațiilor transmise de beneficiarii FISP, reducerile emisiilor de CO_2 sunt estimate la 179 156 de tone anual. Se preconizează că proiectele finanțate prin acest instrument vor genera aproape 12 000 de locuri de muncă și vor aduce beneficii unui număr de peste 4 milioane de persoane, răspunzând nevoilor de dezvoltare regională. În anexa 3 este inclus un grafic care prezintă indicatorii-cheie de performanță agregați, structurați în conformitate cu anexa II la Regulamentul FISP.

2.3. Propuneri de proiecte potențiale

Pe baza schimburilor cu BEI și cu alte părți interesate din cadrul FISP, sunt în curs de pregătire propuneri de proiecte din 14 state membre și pot fi transmise încă în cadrul primei sau al celei de a doua cereri de propuneri din cadrul FISP. Aceste propuneri potențiale se referă la sectoare precum energia din surse regenerabile, eficiența energetică, asistența medicală, infrastructura feroviară, gestionarea apei, locuințele la prețuri accesibile sau cultura. Nivelul viitor de absorbție al FISP este dificil de evaluat. Deși este puțin probabil ca absorbția integrală a sprijinului bugetar sub formă de

[16] Alocările naționale reprezintă valori după revizuirea CFM 2021-2027.

granturi să aibă loc în cadrul primei cereri de propuneri, a doua cerere de propuneri (2026-2027) prezintă o oportunitate în acest sens. În prezent, Comisia are cunoștință de existența unor potențiale proiecte din rezerva BEI, care ar putea reprezenta până la 400 de milioane EUR sub formă de granturi. Unele dintre propunerile de proiecte beneficiază în prezent de serviciile de consultanță oferite de Platforma de consiliere InvestEU. Mai multe detalii cu privire la aceste misiuni de consultanță pot fi găsite în secțiunea 4 și în anexa 4.

În plus, cererea de consultanță în cadrul FISP poate fi observată în statele membre care și-au utilizat deja alocările naționale. Se preconizează că propunerile din partea acestor state membre vor putea fi prezentate în cadrul celei de a doua cereri de propuneri din cadrul FISP.

3. ÎNVĂȚĂMINTELE DESPRINSE DIN PUNEREA ÎN APLICARE A FISP

În cursul punerii în aplicare a FISP, Comisia a identificat unele provocări și puncte forte și a luat măsuri pentru a aborda provocările cu scopul de a progresa în ceea ce privește punerea în aplicare, după cum se descrie în secțiunile următoare.

3.1. Provocări

După aproape trei ani de la publicarea primei cereri de propuneri din cadrul FISP, rata de absorbție se ridică la 17 % din bugetul total. Acest lucru este cauzat în principal de faptul că lansarea a coincis cu programarea altor fonduri (și anume FTJ, Fondul european de dezvoltare regională[17], Fondul de coeziune[18] sau Mecanismul de redresare și reziliență[19]) care oferă finanțare pentru proiecte similare în condiții mai atractive (rate de cofinanțare mai mari). În plus, s-a recunoscut că punerea în aplicare a FISP ar putea varia foarte mult de la un stat membru la altul, în funcție de parametri precum volumul surselor alternative de finanțare disponibile la nivel național, disponibilitatea unor proiecte mature, diferitele strategii pentru o tranziție justă și abordarea diferitelor state membre eligibile a instrumentelor bazate pe datorie. De asemenea, a existat un nivel diferit de sprijin din partea autorităților naționale pentru promovarea utilizării FISP, de exemplu, Cehia, Grecia sau Franța fiind foarte active în acest sens.

Majoritatea constrângerilor cu care se confruntă FISP, detaliate în rapoartele anuale de implementare anterioare, persistă. Acesta este în special cazul statelor membre cu cele mai mari pachete financiare naționale (Germania, Polonia, România), în care nu s-a depus niciun proiect sau au fost depuse foarte puține proiecte. Factorii specifici care au fost identificați ca provocând o absorbție lentă în aceste state membre sunt detaliați în continuare:

- alocările naționale din cadrul FISP respectă proporțiile alocărilor din fond prevăzute în Regulamentul FTJ. În consecință, statele membre cu cele mai mari alocări sunt același în cazul ambelor instrumente. Prin urmare, aceste state pun accentul în mod prioritar pe cheltuirea fondurilor disponibile în cadrul FTJ, având în vedere timpul limitat pentru absorbția fondurilor sale[20]. În plus, FTJ oferă o proporție mai mare de finanțare sub formă de granturi în cadrul bugetelor totale alocate proiectelor (Germania, Polonia, România);

[17] Fondul european de dezvoltare regională (FEDR) (europa.eu).
[18] Fondul de coeziune (europa.eu).
[19] Mecanismul de redresare și reziliență (europa.eu).
[20] Bugetul Fondului pentru o tranziție justă este format din resurse care provin din CFM și din Instrumentul european de redresare sau „NextGenerationEU” (NGEU). În cadrul programelor adoptate ale FTJ, resursele NGEU sunt concentrate în angajamentele bugetare pentru anii 2022 și 2023, în timp ce resursele CFM sunt repartizate de-a lungul perioadei cuprinse între 2021 și 2027. Prin urmare, 70 % din bugetul FTJ este concentrat în primele două tranșe anuale. Comisia va dezangaja sumele care nu au fost utilizate pentru prefinanțare sau pentru care nu a fost depusă o cerere de plată până la data de 31 decembrie a celui de al treilea an calendaristic care urmează anului angajamentelor bugetare, potrivit așa-numitei reguli „N + 3”; mai multe informații despre FTJ sunt disponibile accesând următorul link: Inforegio – Fondul pentru o tranziție justă (europa.eu).

- aceste state membre sunt, de asemenea, cei mai mari beneficiari ai altor fonduri și, prin urmare, capacitatea lor de a absorbi resurse suplimentare și de a identifica rezerve suplimentare de proiecte poate fi limitată (Polonia, România);

- există o finanțare mai atractivă și mai accesibilă din resursele naționale în statul membru respectiv (Germania);

- nivelul datoriei micilor beneficiari face dificilă utilizarea instrumentelor bazate pe datorie (Polonia) sau reglementările naționale privind datoria publică îi împiedică pe beneficiarii eligibili să solicite împrumuturi (Slovacia, Germania);

- valoarea minimă a împrumutului (12,5 milioane EUR) impusă de BEI pentru acordarea de împrumuturi directe, combinată cu lipsa de oportunități pentru acordarea de împrumuturi intermediate (Cehia) în cazul proiectelor mai mici;

- din punct de vedere procedural, pregătirea proiectelor a putut începe doar odată cu adoptarea PTTJ-urilor, ceea ce a necesitat timp suplimentar pentru unele state membre. În plus, acest nou instrument în cadrul gestiunii directe nu a fost în măsură să se bazeze pe un sprijin sistemic din partea autorităților care aplică gestiunea partajată.

O analiză și o evaluare mai detaliate ale provocărilor întâmpinate în cursul punerii în aplicare a FISP sunt efectuate în cadrul evaluării la jumătatea perioadei a FISP, publicată în iunie 2025.

3.2. Puncte forte

În pofida acestor provocări, interesul pentru FISP a crescut semnificativ. Cel mai important punct forte al FISP constă în flexibilitatea sa tematică în comparație cu seturile de criterii de selecție ale cererilor de propuneri pentru granturi din cadrul fondurilor principale ale politicii de coeziune. Facilitatea permite promotorilor de proiecte să finanțeze proiecte adaptate la nevoile de dezvoltare ale regiunilor respective. Acesta este în special cazul Franței, unde FISP a contribuit la acoperirea nevoilor de finanțare care nu au beneficiat de sprijin din partea altor programe de finanțare ale UE. În plus, prefinanțarea imediată în valoare de 70 % din valoarea acordurilor de grant semnate este, de asemenea, considerată un element atractiv pentru beneficiarii FISP.

În plus, a fost transmis un număr mare de propuneri și se așteaptă în continuare să fie transmise propuneri și din partea Cehiei. Posibilele motive pentru acest nivel ridicat de absorbție în Cehia pot fi explicate prin posibilitatea de a finanța investiții mai mici prin intermediul finanțării intermediate prevăzute de acordul semnat între BEI și Banca Națională de Dezvoltare a Cehiei, prin disponibilitatea asistenței tehnice pentru promovarea FISP, precum și prin disponibilitatea generală a țării de a absorbi fondurile din cadrul MTJ. Au fost prezentate alte proiecte de către solicitanți din Grecia, Țările de Jos, Irlanda, Polonia și Suedia și se așteaptă în continuare prezentarea și a altor proiecte din alte state membre înainte de încheierea actualei cereri de propuneri în 2025. Stabilitatea cererii de propuneri multianuale, care nu face obiectul unor modificări bruște, contribuie la creșterea în timp a interesului pentru finanțarea în cadrul FISP.

În ceea ce privește cea de a doua cerere din cadrul FISP, care va fi lansată în toamna anului 2025, se preconizează creșterea în continuare a nivelului de absorbție pe măsură ce alte surse de finanțare care oferă condiții mai bune vor fi fost programate în continuare sau epuizate, iar gradul de familiarizare cu instrumentul continuă să crească. În special, programele UE sprijinite prin intermediul NextGenerationEU se confruntă cu anumite constrângeri legate de timp. În plus, cea de a doua cerere din cadrul FISP nu va mai fi limitată de cotele naționale; prin urmare, (i) statele membre care și-au epuizat sau se preconizează că își vor epuiza cotele naționale până la sfârșitul anului 2025 pot continua să utilizeze facilitatea, beneficiind de mai mult timp pentru planificare în raport cu momentul lansării instrumentului; (ii) statele membre cu cele mai mici cote naționale vor

avea acum un stimulent suplimentar pentru a utiliza facilitatea, întrucât grantul solicitat nu se va mai limita la cuantumul stabilit în cadrul cotelor naționale. Astfel, FISP va putea să deservească mai bine regiunile cu cea mai mare cerere și cu proiecte mature.

În plus, după aproape doi ani de la începerea punerii în aplicare a FISP, a fost confirmată valoarea adăugată clară generată de componenta de grant a FISP pentru cererea de împrumuturi din partea BEI (ca alternativă la transferurile bugetare) de la entitățile din sectorul public, care altfel s-ar confrunta cu investiții sub nivelul optim, în vederea sprijinirii investițiilor publice importante în regiunile cele mai afectate de tranziția verde. FISP oferă condiții de finanțare în general atractive în comparație cu instrumentele disponibile de obicei pe piață, ceea ce este deosebit de relevant pentru depășirea constrângerilor economice generate de criza economică provocată de pandemia de COVID-19 și de consecințele economice actuale ale războiului de agresiune purtat de Rusia împotriva Ucrainei.

Eficiența componentei de grant este susținută de multiplicatorul său ridicat, astfel cum a fost calculat pe baza primelor investiții aprobate. Raportul mediu dintre investițiile totale mobilizate și grantul din cadrul FISP este de 12, variind de la o valoare minimă de 5,5 până la 21,3. Aceasta înseamnă că 1 EUR din grantul din cadrul FISP mobilizează, în medie, investiții în valoare de 12 EUR la nivelul beneficiarilor, inclusiv împrumutul din partea BEI.

3.3. Acțiunile întreprinse de Comisie pentru abordarea provocărilor

Comisia, cu sprijinul CINEA și al BEI, continuă să sporească gradul de informare a publicului cu privire la FISP. Toate statele membre au fost abordate și li s-a oferit posibilitatea de a beneficia de o sesiune de informare specifică cu privire la FISP, Comisia, CINEA și BEI au prezentat caracteristicile generale ale FISP și procesul de depunere a cererilor. Au fost organizate diverse reuniuni cu reprezentanți ai tuturor statelor membre.

După faza inițială a activităților de promovare care vizează autoritățile naționale și regionale, Comisia s-a axat pe sensibilizarea potențialilor solicitanți din diverse sectoare legate de serviciile publice. Comisia s-a adresat mai multor asociații cu sediul la Bruxelles care reprezintă instituții din întreaga Europă care își desfășoară activitatea în sectoare precum cultura, încălzirea și răcirea centralizată, operatorii de sisteme de distribuție, sănătatea, educația, locuințele sau gestionarea deșeurilor și a prezentat FISP membrilor asociațiilor respective.

S-a observat o tendință pozitivă în ceea ce privește gradul de informare al potențialilor beneficiari cu privire la FISP. Această tendință este ilustrată în primul rând de nivelul de absorbție al FISP și de rezerva sa de proiecte în curs de dezvoltare, dar și de numărul tot mai mare de promotori de proiecte care se adresează Comisiei cu întrebări specifice privind FISP. Serviciile de consultanță conduse de BEI puse în aplicare în cadrul Platformei de consiliere InvestEU au un rol esențial în dezvoltarea de proiecte adecvate pentru finanțarea din cadrul FISP în întreaga Uniune. Mai multe detalii cu privire la aceste eforturi sunt prezentate în următoarea secțiune a prezentului raport.

În plus, Comisia și BEI au depus eforturi comune pentru a facilita accesibilitatea FISP pentru beneficiarii și proiectele mai mici, precum și pentru a crește numărul de împrumuturi intermediate de băncile și instituțiile naționale de promovare, prin revizuirea normelor existente. În primul rând, valoarea minimă a împrumutului intermediat a fost redusă de Comisie în cadrul unui acord cu BEI de la 2 milioane EUR la 1 milion EUR începând din septembrie 2023[21]. În al doilea rând, limitarea inclusă în acordul administrativ referitor la implicarea instituțiilor naționale de promovare în punerea în aplicare a FISP în calitate de intermediari financiari ai BEI a fost ridicată prin modificarea acordului administrativ cu BEI în septembrie 2024. În concordanță cu aceste eforturi, primele proiecte legate de împrumuturile intermediate au fost prezentate în cadrul cererii de propuneri

[21] A se vedea modificarea cererii de propuneri din cadrul FISP, introdusă la 25 septembrie 2023.

privind FISP din 2024, cu implicarea Băncii Naționale de Dezvoltare a Cehiei. Comisia și BEI au comunicat, de asemenea, cu alte bănci și instituții naționale de promovare (de exemplu, din DE, PL, SK, NL, SI, BG, IT, FR) cu privire la implicarea lor potențială în punerea în aplicare a FISP. Cu toate acestea, numai instituțiile financiare din România și Franța intenționează în prezent să devină intermediari ai BEI și să finanțeze proiecte eligibile. BEI și Comisia s-au adresat multor bănci naționale și regionale de dezvoltare pentru a discuta despre implicarea lor potențială. Potrivit evaluării intermediare, motivul pentru absorbția redusă a intermediarilor financiari constă în cererea scăzută de astfel de produse în statele membre sau în condițiile impuse de BEI.

Pentru fiecare acord de grant semnat, Comisia publică un comunicat de presă în coordonare cu BEI. În plus, CINEA publică un tablou de bord public online care cuprinde toate programele pe care le gestionează, inclusiv FISP. Tabloul de bord conține informații actualizate cu privire la proiectele sprijinite în cadrul fiecărui program, referințe încrucișate între acestea și extragerea de date în vederea unei eventuale reutilizări. Îmbunătățirea vizibilității proiectelor finanțate prin FISP este asigurată, de asemenea, de Kohesio[22] și de Portalul UE pentru oportunități de finanțare și ofertare[23], unde sunt publicate fișele de proiect.

4. ASISTENȚĂ TEHNICĂ

Serviciile de consultanță ale BEI sunt disponibile în cadrul Platformei de consiliere InvestEU pentru pregătirea, dezvoltarea și punerea în aplicare a proiectelor eligibile[24]. Până la sfârșitul lunii iulie 2025, s-a acordat consultanță privind FISP beneficiarilor din Bulgaria, Cipru, Cehia, Grecia, Franța, România, Spania și Suedia[25]. Lista misiunilor de consultanță poate fi găsită în anexa 4. În plus, în 2025 este lansată o misiune orizontală la nivelul UE, cu scopul de a crește gradul de conștientizare înainte de a doua cerere de propuneri din cadrul FISP, de a genera o rezervă de proiecte eligibile și de a sprijini promotorii de proiecte din întreaga Uniune (cu excepția Greciei și a Ciprului, care beneficiază de o misiune de consultanță specifică), pentru a concepe proiecte de succes care să beneficieze de sprijin în cadrul FISP. Scopul misiunii propuse la nivelul Uniunii este de a oferi un cadru pentru conceperea, achiziționarea și furnizarea de diferite tipuri de consultanță pentru FISP la nivel național și regional și, astfel, de a maximiza eficiența implementării serviciilor de consiliere în următorii 3 ani.

Sprijinul acordat pentru serviciile de consultanță din partea BEI este evaluat și adaptat la nevoile specifice ale promotorilor individuali de proiecte și a variat de la orientări generale în ceea ce privește identificarea proiectelor adecvate și sprijin în amonte pentru pregătirea programelor de investiții la consultanță pentru dezvoltarea de proiecte și sprijin privind cererile de granturi în cadrul FISP. În plus, BEI a fost implicată în activități de diseminare, evaluare și examinare pentru a identifica și a sprijini proiectele care ar putea beneficia de finanțare în cadrul FISP.

Pe baza acestei experiențe inițiale și pentru a sprijini necesitatea de a crește cererea de sprijin în cadrul FISP în viitor (a se vedea detaliile din secțiunea 5), BEI intenționează să înregistreze progrese în ceea ce privește activitățile de consultanță de-a lungul a cinci direcții de lucru:

i. **consultanță directă** pentru promotorii individuali și debitorii de împrumuturi pentru investiții de sine stătătoare, printr-un spectru larg de servicii de consultanță în etapele de pregătire și de punere în aplicare, inclusiv asistență cu privire la cererile de grant;

---

22 A se vedea proiectele cofinanțate de UE.

23 A se vedea Portalul UE pentru oportunități de finanțare și ofertare.

24 A se vedea mai multe detalii în secțiunea 2.1.4 din primul raport privind punerea în aplicare a FISP și în secțiunea 2.2 din cel de al doilea raport privind punerea în aplicare a FISP.

25 Unele dintre activitățile de consultanță din Cipru, Grecia și Franța au fost lansate înainte de instituirea FISP și, prin urmare, au fost finanțate din alte surse, cum ar fi Platforma europeană de consiliere în materie de investiții (Grecia) și componenta pentru infrastructură durabilă a Platformei de consiliere InvestEU (Cipru și Franța).

ii. **sprijin pentru consolidarea capacităților** furnizat instituțiilor nebancare, care acționează de obicei ca agregatori de proiecte de dimensiuni mai mici, în vederea dezvoltării capacității administrative și operaționale de a examina, selecta, clasifica în ordinea priorităților, monitoriza sau coordona în mod eficace o serie de subproiecte;

iii. **consultanță „indirectă”** pentru beneficiarii finali ai împrumuturilor intermediate sau ai împrumuturilor-cadru prin intermediul unor pachete de sprijin standardizate, menite să sporească soliditatea propunerilor și nivelul de conformitate cu politicile de creditare aplicabile;

iv. **consultanță în materie de dezvoltare a pieței** la nivelul statelor membre pentru a identifica cererea potențială de sprijin din cadrul FISP și pentru a stabili dacă produsele financiare disponibile în cadrul FISP sunt adecvate;

v. **examinare, evaluare și diseminare** pentru a promova utilizarea facilității, pentru a identifica și a acorda prioritate proiectelor adecvate și pentru a oferi orientări generale cu privire la cererile de granturi în cadrul FISP.

În plus față de serviciile oferite de BEI prin intermediul Platformei de consiliere InvestEU, Comisia a asigurat servicii de consultanță la cererea Cehiei, Greciei și Slovaciei, în vederea informării publicului cu privire la FISP și a identificării și elaborării unor propuneri de proiecte. Asistența tehnică pentru Cehia a fost furnizată de Comisie, iar sprijinul acordat Slovaciei este asigurat în cadrul Instrumentului de sprijin tehnic (IST)[26]. O gamă largă de servicii sunt furnizate în temeiul ambelor contracte, care includ, printre altele, acțiuni de informare a publicului și de mobilizare a potențialilor beneficiari din regiunile vizate de PTTJ, precum și examinarea unor idei de proiecte.

Grecia beneficiază de un sprijin mai amplu în cadrul IST pentru punerea în aplicare a tuturor celor trei piloni ai Mecanismului pentru o tranziție justă. În plus, Grecia a solicitat sprijin disponibil în cadrul JTP Groundwork[27] pentru identificarea proiectelor și pregătirea ulterioară a unor propuneri de proiecte care să fie prezentate pentru obținerea de finanțare din cadrul FISP în regiunea Peloponez.

Comisia și BEI participă la monitorizarea punerii în aplicare a misiunilor de consultanță pentru a asigura complementaritatea lor cu alte activități de consultanță din statele membre beneficiare.

5. ETAPELE URMĂTOARE

O a doua cerere de propuneri va fi lansată în a doua jumătate a anului 2025, în conformitate cu Regulamentul FISP. Lucrările pregătitoare necesare pentru publicarea cererii de propuneri au fost inițiate la începutul anului 2025. Comisia prevede trei termene de depunere a cererilor în 2026, iar ultimul termen de depunere va fi în februarie 2027, pentru a acorda suficient timp în vederea semnării tuturor acordurilor de grant înainte de sfârșitul anului 2028.

Comisia, în coordonare cu CINEA și BEI, va continua să informeze publicul cu privire la FISP pentru a se asigura că potențialii solicitanți înțeleg ceea ce oferă aceasta și sunt în măsură să solicite sprijin. La scurt timp după publicarea celei de-a doua cereri de propuneri, va fi organizată o zi de informare.

În cadrul mandatului său privind Platforma de consiliere InvestEU, BEI va continua punerea în aplicare a FISP prin identificarea și examinarea proiectelor potențiale, prin furnizarea de consultanță

[26] Instrumentul de sprijin tehnic (IST) (europa.eu).
[27] Inforegio – Fondul pentru o tranziție justă (europa.eu).

promotorilor de proiecte și autorităților relevante, precum și prin reuniuni și evenimente specifice la nivelul UE, la nivel național și la nivel regional.

6. CONCLUZII

Facilitatea de împrumut pentru sectorul public este un instrument care urmărește să asigure realizarea unei tranziții către o economie neutră din punct de vedere climatic într-un mod just și durabil din punct de vedere social, având în vedere rolul esențial al sectorului public în abordarea disfuncționalităților pieței. Adoptarea relativ recentă a PTTJ-urilor, alături de evaluarea la jumătatea perioadei a politicii de coeziune (inclusiv a PTTJ-urilor), aflată în desfășurare, sprijină relevanța continuă a FISP în abordarea nevoilor actuale ale regiunilor celor mai afectate de tranziția verde.

Gama largă de sectoare pe care le poate sprijini FISP face ca această inițiativă să fie relevantă pentru realizarea obiectivelor climatice ale Uniunii pentru 2030 și a obiectivului Uniunii privind neutralitatea climatică până în 2050, asigurându-se, în același timp, că nicio persoană și nicio regiune nu sunt lăsate în urmă, lucru confirmat în cadrul evaluării.

S-au scurs aproape 3 ani de la lansarea primei cereri de propuneri din cadrul FISP și numărul propunerilor de proiecte prezentate este tot mai mare, fiind în pregătire numeroase proiecte potențiale. În plus, conceperea FISP, astfel cum a fost demonstrat de unele proiecte deja aprobate, permite, de asemenea, abordarea unor noi priorități de politică ale noii Comisii, cum ar fi abordarea crizei locuințelor. În plus, majoritatea proiectelor selectate contribuie în mod direct la obiectivele Uniunii în materie de climă și energie prin reducerea emisiilor de CO_2.

Până la 31 iulie 2025, comitetul de evaluare privind FISP a selectat propuneri de proiecte reprezentând granturi cu o valoare estimată de aproximativ 225 de milioane EUR. Au fost semnate în total 10 acorduri de grant și a început punerea în aplicare a proiectelor corespunzătoare.

Comisia, în cooperare cu CINEA și BEI, va continua să depună eforturi în vederea atingerii întregului potențial al FISP în cadrul celei de a doua cereri de propuneri, care se încheie în 2027, abordând, de asemenea, constatările evaluării.